

ДОДИПЛОМНА ТА ПІСЛЯДИПЛОМНА МЕДИЧНА ОСВІТА

УДК: 378.147:614.2-053.2(477)

DOI: 10.24061/2413-4260.XVI.1.59.2026.3

**О. П. Волосовець, С. П. Кривоустов,
О. Ф. Черній, Н. В. Грищенко,
С. Д. Салтанова, О. О. Кузнецов**

Національний медичний університет
імені О. О. Богомольця МОЗ України
(м. Київ, Україна)

**ДОСВІД ВИКЛАДАННЯ ВИБІРКОВОЇ
ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ДОГЛЯДУ
ЗА ЗДОРОВОЮ ДИТИНОЮ» СТУДЕНТАМ
2-ГО РОКУ НАВЧАННЯ ЗА НАПРЯМОМ
ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ ДРУГОГО
(МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 222 «МЕДИЦИНА»**

Резюме.

Формування, збереження та зміцнення здоров'я дітей є однією з першочергових задач системи громадського здоров'я, оскільки саме в дитячому віці закладаються основи здоров'я на подальше життя. Важливість профілактичних аспектів медицини дитинства спонукала колектив кафедри педіатрії № 2 Національного медичного університету імені О. О. Богомольця (НМУ) до пошуку шляхів втілення даної концепції в освітній процес через створення вибіркової дисципліни (ВД) ВК 2.15 «Основи догляду за здоровою дитиною» для студентів 2-го року навчання за напрямом підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина». У статті представлений досвід кафедри педіатрії № 2 НМУ щодо розробки програми та впровадження у навчальний процес методичного забезпечення даної ВД. По завершенню вивчення ВД у 2024-2025 навчальному році нами здійснено добровільне анонімне анкетування студентів 2-го курсу Навчально-наукового інституту медицини НМУ, в якому взяли участь 110 здобувачів освіти. Проведена статистична обробка результатів анкетування щодо набуття теоретичних знань та опанування практичними навичками з профілактичної медицини дитинства та методики викладання ВД.

Результатами дослідження підтверджено, що серед студентів існує запит на включення в програму додипломної вищої медичної освіти дисципліни з профілактичної медицини, про що свідчить свідомий вибір 93,6% здобувачів освіти ВД ВК 2.15 «Основи догляду за здоровою дитиною». Студенти позитивно оцінили актуальність тематики ВД, рівень набуття фахових компетентностей щодо формування та зміцнення здоров'я, гармонійного розвитку та профілактики захворювань у дітей, а також організацію навчального процесу. Викладання даної ВД є методично обґрунтованим підходом до удосконалення професійної підготовки студентів у сфері профілактичного спрямування медицини дитинства, що зумовлює доцільність рекомендації широкого впровадження зазначеної ВД у навчальний процес закладів вищої медичної освіти України.

Ключові слова: вибіркова дисципліна; здорова дитина; догляд; здобувачі вищої медичної освіти.

Вступ

Здоров'я дітей є найважливішим фактором майбутнього розвитку суспільства, оскільки фізичне, психічне та соціальне благополуччя покоління, яке зростає, визначає майбутній соціально-економічний потенціал країни [1, 2].

На сучасному етапі спостерігається зростання поширеності хронічних захворювань та інвалідизації дитячого населення. Хронічні захворювання є значним тягарем для системи охорони здоров'я із суттєвим впливом на якість життя пацієнта та його родини (ВООЗ, 2023) [3]. Значущими факторами зниження народжуваності та погіршення стану здоров'я дітей в нашій країні є наслідки пандемії COVID-19 та повномасштабна агресія російської федерації [4]. Значені виклики сьогодення потребують розробки та впровадження комплексних заходів, спрямованих на профілактику захворювань та зміцнення здоров'я дітей на державному рівні. Адже близько 75% хвороб дорослих формується саме в дитинстві і є наслідком, здебільшого, умов та способу життя в дитячому віці [5].

Профілактичні підходи, такі як природне вигодовування, вакцинація, санітарна освіта, скринінг захворювань та здоровий спосіб життя, профілактика трав-

матизму, просвітницька робота з батьками відіграють ключову роль у запобіганні довгостроковим проблемам зі здоров'ям як у період дитинства, так і у подальшому житті [6, 7]. Крім того, профілактична медицина сприяє зниженню витрат, пов'язаних з лікуванням хронічних захворювань, що зменшує тягар на систему охорони здоров'я [3]. Не випадково серед Цілей сталого розвитку, ухвалених Організацією Об'єднаних Націй, одним з важливих показників у сфері зміцнення здоров'я є посилення саме профілактичного напрямку охорони здоров'я та просвітницької роботи серед населення [8].

Захворюваність та поширеність хвороб серед дитячого населення, рівень малюкової, неонатальної та перинатальної смертності в Україні протягом останніх років є вищими за показники країн Європейського Союзу на тлі суттєвого зменшення народжуваності, що зумовлено триваючою пандемією та війною [9].

Саме це підкреслює необхідність впровадження освітніх та просвітницьких заходів для пропаганди важливості профілактичної медицини в превенції хронічних захворювань і зміцненні здоров'я населення. Розуміння цього може бути ключем до розробки ефективної політики охорони здоров'я та стратегій профілактики хронічних захворювань [10].

Зазначене вище демонструє актуальність впровадження у освітні траєкторії майбутніх лікарів ВД, спрямованих саме на формування усвідомленої цінності профілактичного напрямку в медицині здобувачами вищої освіти з перших років навчання у закладах вищої медичної освіти [11, 12]. Наш попередній досвід засвідчив важливу роль у цьому напрямі також самостійної роботи студентів у поєднанні з їх творчою роботою у студентських наукових гуртках [13, 14].

Оскільки формування, збереження та зміцнення здоров'я дітей є однією з першочергових задач системи громадського здоров'я та саме в дитячому віці закладаються основи здоров'я на подальше життя, на кафедрі педіатрії № 2 НМУ була створена методологія, розроблена відповідна програма та впроваджено викладання ВД ВК 2.15 «Основи догляду за здоровою дитиною» для студентів 2-го року навчання за спеціальністю 222 «Медицина».

Мета дослідження

Представити досвід кафедри педіатрії № 2 НМУ щодо створення програми та впровадження у навчальний процес методичного забезпечення ВД ВК 2.15. «Основи догляду за здоровою дитиною» для студентів Навчально-наукового інституту медицини 2-го року навчання за напрямом підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 222 «Медицина».

Матеріал та методи дослідження

У дослідженні взяли участь 110 студентів 2 курсу Навчально-наукового інституту медицини НМУ. Здійснено добровільне анонімне анкетування здобувачів освіти щодо набуття теоретичних знань та опанування практичними навичками з профілактичної медицини дитинства і методикою викладання ВД та проводилась його статистична обробка. Обробка та аналіз даних здійснювались за допомогою python-пакетів math, scipy, pandas та numpy. Для перевірки достовірності різниці між частками використовувався тест Вальда для пропорцій. Для прогнозування перенесення результатів на загальну сукупність застосовувався метод довірчих інтервалів Wilson з рівнем довіри 95% [15]. Довірчий інтервал розраховувався у відсотках та округлявся до десятих за стандартним правилом арифметичного округлення (ISO 80000-1:2009).

Результати дослідження та їх обговорення.

Програма розробленої нами ВД ВК 2.15 «Основи догляду за здоровою дитиною» передбачає вивчення одного модуля на другому році навчання загальною тривалістю 90 академічних годин (3 кредити), з них 30 академічних годин аудиторної підготовки та 60 академічних годин самостійної роботи студентів. Аудиторна підготовка включає 10 академічних годин лекцій (тривалість однієї лекції 1 академічна година) та 20 академічних годин практичних занять (тривалість одного практичного заняття 2 академічних години).

Програмою визначено 10 тем, які присвячені найбільш актуальним аспектам догляду за здоровою дитиною в сучасних умовах, що включають не тільки дотримання гігієнічних норм та правил відповідно ві-

ковим потребам, але й всебічне створення оптимальних умов для формування та зміцнення здоров'я дитини, її гармонійного розвитку та запобігання виникнення захворювань. Кожна тема висвітлена у лекції та опанується студентами під час практичного заняття.

Засвоєння студентами програми ВД ВК 2.15 «Основи догляду за здоровою дитиною» передбачає оволодіння як низкою загальних компетентностей, так і закладає основи формування ряду фахових компетентностей, серед яких найбільш важливими є: здатність збирати медичну інформацію про дітей різного віку та аналізувати її; здатність до оцінювання впливу навколишнього середовища, соціально-економічних та біологічних детермінант на стан здоров'я дитини; здатність до проведення профілактичних заходів щодо впливу навколишнього середовища на здоров'я дитини; здатність доносити власні знання, висновки та аргументацію до батьків/законних представників дитини; здатність дотримуватись етичних принципів при роботі з пацієнтами.

Тематичний план лекцій:

Тема 1. Вікові аспекти особистої гігієни дітей різного віку.

Тема 2. Грудне вигодовування – запорука здоров'я дитини.

Тема 3. Прикорм: практичні рекомендації.

Тема 4. Розвивальні ігри з дітьми як метод зміцнення основних складових здоров'я.

Тема 5. Рациональне використання гаджетів у дітей різного віку.

Тема 6. Вікові аспекти основних методів загартовування дітей.

Тема 7. Вікові аспекти дитячого травматизму.

Тема 8. Профілактика найбільш поширених інфекційних захворювань дитячого віку.

Тема 9. Критерії готовності дитини до школи.

Тема 10 Фізіологічні аспекти дорослішання дитини у підлітковому віці.

Тематичний план практичних занять:

Тема 1. Купання дітей різного віку.

Застосування водних процедур як невід'ємна складова формування здоров'я дитини. Правила проведення гігієнічних водних процедур (умивання, душ, гігієнічна ванна (купання), підмивання) у дітей різного віку.

Тема 2. Успішне грудне вигодовування – практичні поради.

Грудне вигодовування як запорука здоров'я дитини, позитивного психоемоційного стану матері та ефективна профілактика злоякісних новоутворень молочних залоз, матки та яєчників годуючої жінки. Правила грудного вигодовування.

Тема 3. Як правильно вводити прикорм – корисно та смачно.

Прикорм: знайомство малюка з новими смаками (продуктами) та збагачення його раціону харчування. Своєчасне введення прикорму як інструмент оптимального розвитку всіх систем і органів дитини. Правила введення прикорму дітям першого року життя.

Тема 4. Ігри з дітьми – вікозалежні аспекти.

Гра як джерело радості, засіб навчання та формування особистості. Рухливі та розвиваючі ігри для дітей різного віку. Правила безпеки дитячих ігор.

Тема 5. Дитина та гаджети – користь vs ризики.

Роль гаджетів у розширенні можливостей отримання нових знань, онлайн-освіти, стимулювання розвитку інтелекту, логіки, орієнтації у просторі тощо. Негативний вплив комп'ютерів, планшетів, смартфонів тощо на здоров'я дитини. Правила користування гаджетами дітьми різного віку. Профілактика Інтернет-залежності.

Тема 6. Загартовування дітей.

Загартовування дитини як засіб покращення стійкості дитячого організму до факторів навколишнього середовища, покращення стану здоров'я та профілактики багатьох захворювань. Методи, види та принципи загартовування дітей різного віку.

Тема 7. Попередження дитячого травматизму.

Дитячий травматизм: види, причини, профілактичні заходи. Основи безпечної поведінки дитини за стихійних лих та надзвичайних ситуацій.

Тема 8. Вакцинація – захист від інфекцій.

Вакцинація як простий, безпечний та ефективний спосіб захисту дитини від хвороб до того, як вона зустрінеться з їх збудником. Підготовка та правила проведення профілактичних щеплень у дітей.

Тема 9. Готовність дитини до школи.

Критерії готовності дитини до школи: фізіологічні, емоційні, соціальні, інтелектуальні. Розвиваючі вправи як метод підготовки дитини до школи.

Тема 10. Підлітки – особливості взаємовідносин і спілкування.

Межі підліткового віку та його особливості. Взаємини підлітка з однолітками та дорослими.

У процесі викладання використовувались словесні (пояснення, лекція, бесіда, дискусія), наочні (демонстрація) та практичні (опанування практичними навичками) методи навчання. За сутністю викладання застосовувались аналітичний, синтетичний, аналітико-синтетичний, індуктивний, дедуктивний методи та їх поєднання. Студенти виконували проблемні, частково-пошукові та дослідницькі завдання на основі застосування методів клінічних кейсів, індивідуальних навчально-дослідних та практичних завдань, «ділової гри», «мозкового штурму».

Під час практичних занять на клінічних базах кафедри здійснювалось усне обговорення питань теми, проводились дискусії з проблемних ситуацій, відбувалась комунікація з пацієнтами та їх батьками/законними представниками.

У процесі самостійної роботи студенти здійснювали підготовку до практичних занять, пошук та вивчення додаткової літератури та інформаційних джерел, готували та презентували доповіді, присвячені сучасним підходам до питань догляду за здоровою дитиною, опрацьовували практичні навички, виконували завдання та тестування на платформі LIKAR_NMU [11, 16]. З метою підвищення ефективності комунікації з пацієнтами та їх батьками/законними представниками студенти склали опитувальники дітей та їх батьків в форматі Google форм для опанування такими загальними компетентностями, як здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології та здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Важливим результатом вивчення дисципліни стало набуття студентами навичок, необхідних для забезпечення формування та укріплення здоров'я дитини, її гармоній-

ного розвитку та профілактики найбільш поширених захворювань дитячого віку, а саме: виконання гігієнічних водних процедур дітям різного віку; уміння опитувати матір дитини першого року життя про здійснення грудного вигодовування та роз'яснювати його переваги; здатність пояснювати особливості та правила введення традиційного та BLW (baby led weaning) прикорму, надавати невідкладну допомогу дітям при потрапленні їжі в дихальні шляхи; вміння вибирати іграшки та організувати ігри відповідно до віку дитини; роз'яснювати правила безпечного користування гаджетами дітьми різного віку; скласти програму загартовування для здорових дітей різного віку; роз'яснювати ризики та заходи попередження дитячого травматизму; роз'яснювати доцільність вакцинації та правила проведення профілактичних щеплень у дітей; оцінювати готовність дитини до школи; пояснювати фізіологічні та психологічні особливості підліткового віку, проводити бесіди з юнаками та дівчатами щодо питань особистої гігієни, особливостей харчування, фізичного навантаження, стосунків з дорослими та однолітками, наркотичних речовин, тютюну та алкоголю, сексуальної активності, профілактики ризикованої поведінки, сну, особистісної безпеки тощо [17, 18, 19, 20].

Формою кінцевого контролю дисципліни є диференційований залік.

У 2024/2025 навчальному році ВД ВК 2.15 «Основи догляду за здоровою дитиною» обрав 271 студент. З метою оцінки здобувачами освіти зазначеної ВД було проведено добровільне анонімне анкетування, в якому взяли участь 110 респондентів.

Під час опитування 32 студенти (29,1%) зазначили, що вибір ВД зробили індивідуально, для 71 здобувача освіти (64,5%) це було колективним рішенням у складі академічної групи, для 7 осіб (6,4%) підставою для вибору ВД стала рекомендація деканату (рис. 1).

Таким чином, 103 респондентів (93,6%) засвідчили, що обрали ВД особисто/самостійно за результатом ознайомлення з анотацією дисципліни, розміщеною на сайті кафедри педіатрії № 2 НМУ.

Статистичний аналіз показав, що частка студентів, які зробили індивідуальний вибір дисципліни, достовірно перевищує частку тих, хто обрав дисципліну за рекомендацією деканату ($z = 4,41$; $p < 0,001$).

Аналогічно, частка здобувачів освіти, що здійснили колективний вибір, також перевищує частку осіб, які керувалися рекомендаціями деканату ($z = 9,02$; $p < 0,001$). Різниця між часткою студентів, які зробили індивідуальний вибір, та тих, що здійснили колективний вибір не є статистично значимою ($p = 1,0$, таблиця 1).

Методом довірчих інтервалів Wilson розраховано, що в загальній сукупності, з якої зроблена вибірка, від 21,4% до 38,2% з ймовірністю 95% оберуть курс індивідуально, від 55,3% до 72,9% з ймовірністю 95% оберуть курс колективно.

Вищенаведене свідчить про високий рівень особистісної мотивації та зацікавленості студентів до навчання, що в сукупності зі створенням позитивного середовища викладачами кафедри педіатрії № 2 НМУ при читанні лекцій, проведенні практичних занять на тлі достатньої вимогливості як складових мотивації навчання, призвело до високої успішності як із зазначеної ВД, так і з інших навчальних педіатричних дисциплін, що вивчаються на кафедрі.

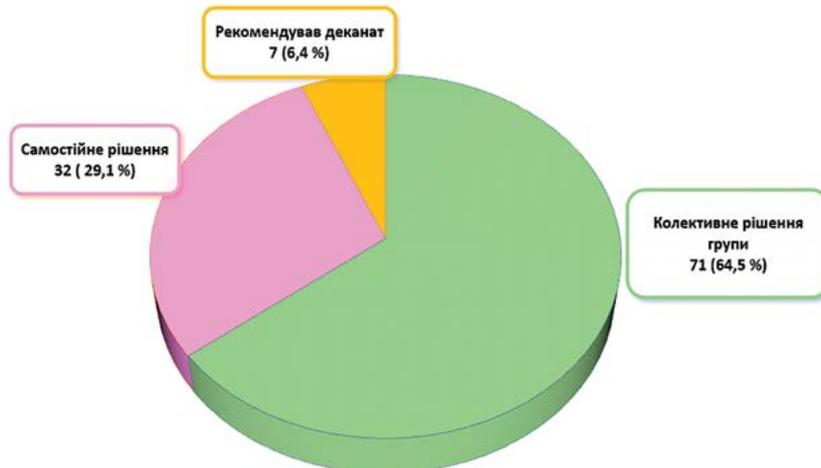

Рис. 1. Спосіб обрання студентами ВД ВК 2.15 «Основи догляду за здоровою дитиною»

Таблиця 1

Результати тесту Вальда для пропорцій для оцінки порівняння способу вибору ВД ВК 2.15 «Основи догляду за здоровою дитиною» студентами

Порівняння	p1	p2	z	P	Висновок
Індивідуально > За рекомендацією деканату	0,291	0,064	4,41	$p < 10^{-6}$	достовірна різниця
Коллективно > За рекомендацією деканату	0,645	0,064	9,02	$p < 10^{-6}$	достовірна різниця
Індивідуально > Коллективно	0,291	0,645	-5,27	1	недостовірна різниця

Так, з 271 студента, які відвідували практичні заняття та лекції, диференційований залік отримали 268 студентів, тобто абсолютна успішність склала 98,9%. 3 студентів (1,1%) не отримали диференційований залік, оскільки кількість пропусків практичних занять перевищила допустимі 25,0%. Оцінки «відмінно» (А) та «добре» (В, С) отримали 258 студентів (95,2%).

Результати опитування здобувачів освіти по завершенню вивчення ВД ВК 2.15 «Основи догляду за здоровою дитиною».

Рівень набуття теоретичних знань та практичних навичок з формування та укріплення здоров'я дитини, профілактики захворювань у дітей.

На питання «Чи набули Ви під час вивчення ВД достатній рівень теоретичних знань та практичних навичок з формування та укріплення здоров'я дитини, профілактики захворювань дитячого віку?» 87 здобувачів освіти (79,1%) дали відповідь «Так», 16 студентів (14,5%) – «Скоріше так», 5 осіб (4,6%) – «Скоріше ні», 2 студентів (1,8%) – «Ні» (рис. 2). Таким чином, 93,6% здобувачів освіти (відповіді «Так» (79,1%) і «Скоріше так» (14,5%)) оцінили рівень отриманих теоретичних знань та практичних навичок з формування та укріплення здоров'я дитини, профілактики захворювань дитячого віку як достатній.

Для подальшого аналізу ми інтерпретували відповіді «Так» і «Скоріше так» як позитивні оцінки, відповіді «Скоріше ні» та «Ні» – як негативні;

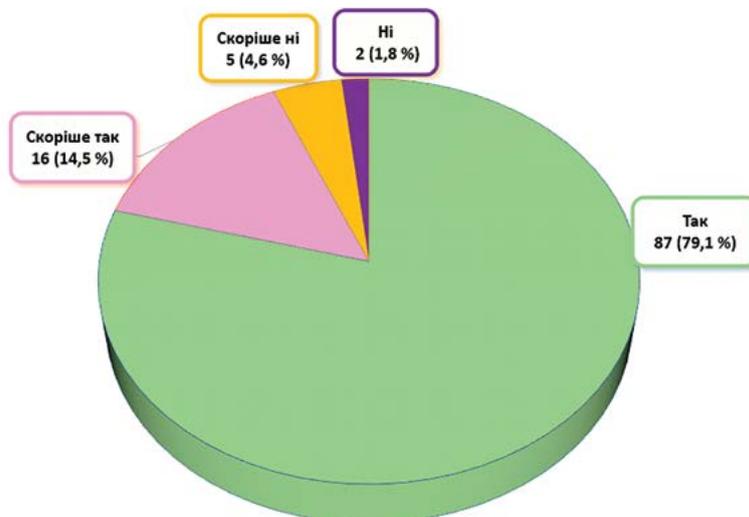

Рис. 2. Відповідь здобувачів освіти на питання «Чи набули Ви під час вивчення ВД ВК 2.15 «Основи догляду за здоровою дитиною» достатній рівень теоретичних знань та практичних навичок з формування та укріплення здоров'я дитини, профілактики захворювань у дітей?»

Частка позитивних оцінок достовірно перевищує частку негативних ($z = 12,94$; $p < p < 10^{-6}$, таблиця 2).

Методом довірчих інтервалів Wilson розраховано, що в загальній сукупності, з якої зроблена вибірка, від 87,4% до 96,9% з ймовірністю 95% дадуть позитивну оцінку, від 3,1% до 12,6% – негативну.

Актуальність тематики ВД, зацікавленість студентів у вивченні дисципліни та організація викладання оцінювалися за 10-бальною шкалою, де результати 10-6 балів оцінювались як позитивна оцінка, 5-1 бал – як негативна.

Актуальність тематики ВД.

70 здобувачів освіти (63,6%) оцінили актуальність дисципліни на 10 балів, 19 студентів (17,3%) – на 9 балів, 13 респондентів (11,8%) – на 8 балів, 3 студенти (2,7%) – на 7 балів, по 2 здобувача освіти (1,8%) оцінили актуальність тематики ВД відповідно на 5 та 6 балів, 1 респондент (0,9%) – на 1 бал (рис. 3).

У відповідях на дане питання частка позитивних оцінок достовірно перевищує частку негативних ($z = 14,02$; $p < 0,001$, таблиця 3).

Таблиця 2

Результати тесту Вальда для пропорцій для порівняння оцінок щодо набуття достатнього рівня теоретичних знань та практичних навичок з формування та укріплення здоров'я дитини, профілактики захворювань у дітей під час вивчення ВД ВК 2.15 «Основи догляду за здоровою дитиною»

Порівняння	p1	p2	z	p	Висновок
Позитивна оцінка > Негативна оцінка	0,936	0,064	12,94	$p < 10^{-6}$	достовірна різниця

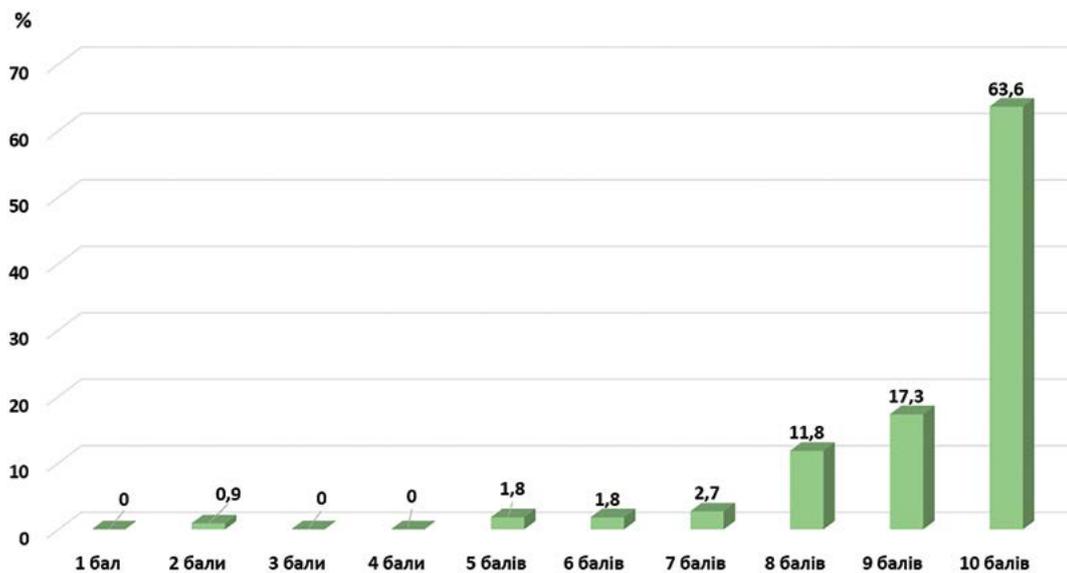

Рис. 3. Оцінка здобувачами освіти актуальності тематики ВД ВК 2.15 «Основи догляду за здоровою дитиною».

Таблиця 3

Результати тесту Вальда для пропорцій для порівняння оцінок актуальності тематики ВД ВК 2.15 «Основи догляду за здоровою дитиною»

Порівняння	p1	p2	z	p	Висновок
Позитивна оцінка > Негативна оцінка	0,973	0,027	14,02	$p < 10^{-6}$	достовірна різниця

Методом довірчих інтервалів Wilson розраховано, що в загальній сукупності, з якої зроблена вибірка, від 92,3% до 99,1% з ймовірністю 95% дадуть позитивну оцінку, від 0,9% до 7,7% – негативну.

Зацікавленість студентів у вивченні ВД.

70 здобувачів освіти (63,6%) оцінили зацікавленість у вивченні дисципліни на 10 балів, 15 студентів (13,6%) – на 9 балів, 10 осіб (9,1%) – на 8 балів, 5 респондентів (4,6%) – на 7 балів, 2 здобувача освіти (1,8%) оцінили рівень зацікавленості на 6 балів, 6 студентів (5,5%) – на 5 балів, по 1 студенту (0,9%) на 3 і 2 бали. Жоден з респондентів не оцінив зазначений показник на 1 та 4 бали (рис. 4).

Встановлено, що частка позитивних оцінок достовірно перевищує частку негативних ($z = 12,67$; $p < 0,001$, таблиця 4).

Методом довірчих інтервалів Wilson розраховано, що в загальній сукупності, з якої зроблена вибірка, від 86,3% до 96,3% з ймовірністю 95% дадуть позитивну оцінку, від 3,7% до 13,7% – негативну.

Організація викладання ВД.

69 здобувачів освіти (62,7%) оцінили організацію викладання дисципліни на 10 балів, 20 студентів (18,2%) – на 9 балів, 5 респондентів (4,6%) – на 8 балів, 4 здобувача освіти (3,6%) оцінили організацію викладання ВД на 7 балів, 7 респондентів (6,4%) – на 6 балів, 2 особи (1,8%) – на 5 балів, 1 студент (0,9%) – на 3 бали, 2 здобувача освіти (1,8%) – на 1 бал. Жоден з респондентів не оцінив зазначений показник на 2 та 4 бали (рис. 5).

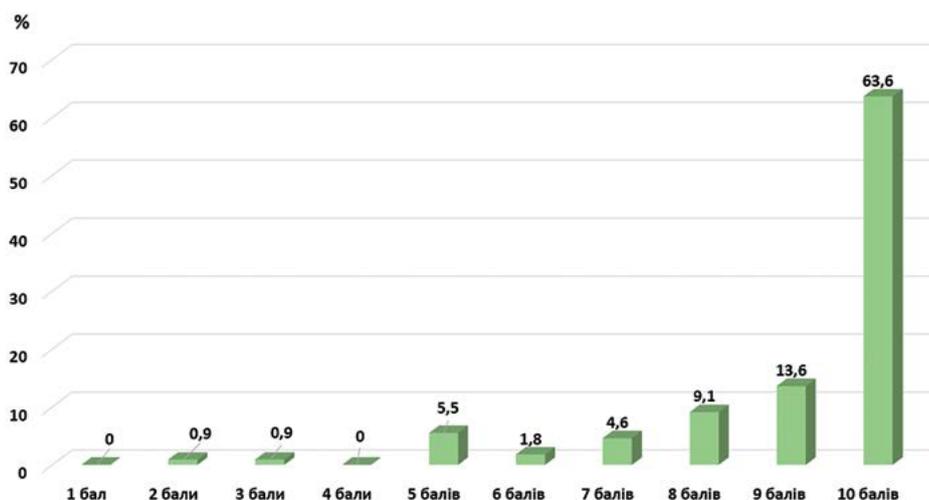

Рис. 4. Оцінка здобувачами освіти зацікавленості у вивченні ВД ВК 2.15 «Основи догляду за здоровою дитиною».

Таблиця 4

Результати тесту Вальда для пропорцій для порівняння оцінок зацікавленості у вивченні ВД ВК 2.15 «Основи догляду за здоровою дитиною»

Порівняння	p1	p2	z	P	Висновок
Позитивна оцінка > Негативна оцінка	0,927	0,073	12,67	$p < 10^{-6}$	достовірна різниця

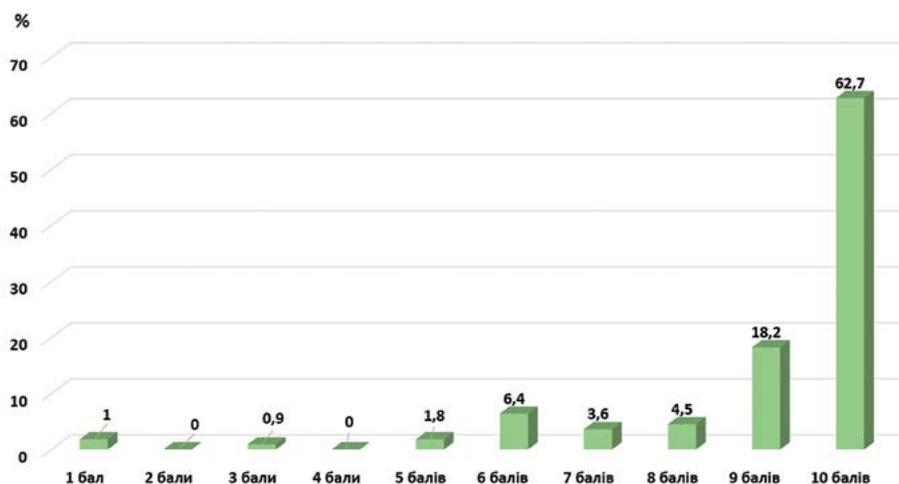

Рис. 5. Оцінка здобувачами освіти організації викладання ВД ВК 2.15 «Основи догляду за здоровою дитиною».

Встановлено, що частка позитивних оцінок достовірно перевищує частку негативних ($z = 13,48$; $p < 0,001$, таблиця 5).

Методом довірчих інтервалів Wilson розраховано, що в загальній сукупності, з якої зроблена вибірка, від 89,8% до 98,0% з ймовірністю 95% дадуть позитивну оцінку, від 2,0% до 10,2% – негативну.

На питання «Чи хотіли б Ви продовжити вивчення педіатричних дисциплін на кафедрі педіатрії № 2 НМУ з викладачем Вашої групи з ВД «Основи догляду за здоровою дитиною»?» 77 студентів (70,0%) відповіли «Так», 25 здобувачів освіти (22,7%) – «Скоріше так», 6 осіб (5,5%) – «Скоріше ні», 2 студента (1,8%) – «Ні» (рис. 6).

Таблиця 5

Результати тесту Вальда для пропорцій для порівняння оцінок організації викладання ВД ВК 2.15 «Основи догляду за здоровою дитиною»

Порівняння	p1	p2	z	p	Висновок
Позитивна оцінка > Негативна оцінка	0,955	0,045	13,48	$p < 10^{-6}$	достовірна різниця

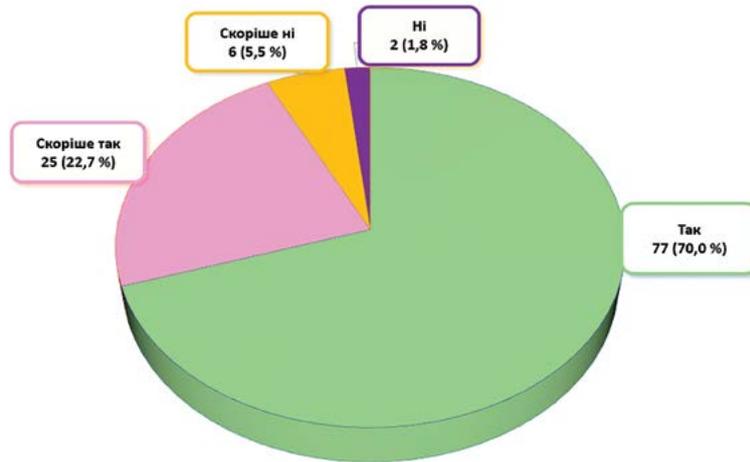

Рис. 6. Оцінка студентами бажання продовжити вивчення педіатричних дисциплін на кафедрі педіатрії № 2 НМУ з викладачем групи ВД «Основи догляду за здоровою дитиною».

Встановлено, що частка позитивних оцінок достовірно перевищує частку негативних ($z = 12,67$; $p < 0,001$, таблиця 5).

Методом довірчих інтервалів Wilson розраховано, що в загальній сукупності, з якої зроблена вибірка, від 86,3% до 96,3% з ймовірністю 95% дадуть позитивну оцінку, від 3,7% до 13,7% – негативну.

Під час статистичного аналізу було встановлено, що абсолютні значення розподілу кількості студентів, які позитивно та негативно оцінили зацікавленість

у вивченні ВД ВК 2.15 «Основи догляду за здоровою дитиною», співпадає з розподілом оцінок бажання продовжувати вивчення дисциплін з викладачем групи (102 проти 8 здобувачів освіти в обох групах, таблиці 4 та 6). Ми вважаємо цей факт цікавою математичною знахідкою. Зв'язок між зацікавленістю предметом та бажанням продовжувати його вивчення з нами, як викладачами, є інтуїтивно очевидним. Проте для побудови математичної моделі можливої залежності між цими явищами необхідні подальші дослідження.

Таблиця 6

Результати тесту Вальда для пропорцій для порівняння оцінок бажання продовжити вивчення педіатричних дисциплін на кафедрі педіатрії № 2 НМУ з викладачем групи ВД ВК 2.15 «Основи догляду за здоровою дитиною»

Порівняння	p1	p2	z	p	Висновок
Позитивна оцінка > Негативна оцінка	0,927	0,073	12,67	$p < 10^{-6}$	достовірна різниця

Загалом 92,7% здобувачів освіти (відповіді «Так» і «Скоріше так») виявили бажання продовжувати подальше вивчення педіатричних дисциплін на кафедрі педіатрії № 2 НМУ з викладачем групи з ВД ВК 2.15 «Основи догляду за здоровою дитиною», що свідчить про високий професійний рівень професорсько-викладацького складу кафедри, вибудовування ефективних робочих стосунків викладачів і студентів на основі взаємної поваги та емпатії з дотриманням професійної етики, що сприяє досягненню освітніх цілей.

Висновки

- Створення колективом кафедри педіатрії № 2 НМУ імені О. О. Богомольця ВД ВК 2.15. «Основи догляду за здоровою дитиною» стало перспективним та методично обґрунтованим підходом до удосконалення професійної підготовки студентів, спрямованим на профілактику захворювань, гармонійний розвиток та зміцнення здоров'я дітей.

- Серед студентів існує запит на доцільність включення в програму додипломної вищої медичної освіти дисциплін з профілактичної медицини, про що свідчить свідомий вибір 93,6% здобувачів освіти ВД ВК 2.15. «Основи догляду за здоровою дитиною».

- Результати опитування студентів свідчать, що впровадження ВД ВК 2.15 «Основи догляду за здоровою дитиною» забезпечує високий рівень формування

компетентностей у здобувачів вищої медичної освіти щодо зміцнення здоров'я, гармонійного розвитку та профілактики захворювань у дітей.

Перспективи подальших досліджень

Отримані результати свідчать про необхідність подальших досліджень, спрямованих на розробку навчальних програм дисциплін додипломної вищої медичної освіти з профілактичної медицини, доцільність їх широкого впровадження у навчальний процес у закладах вищої медичної освіти України з метою покращання фахових компетентностей здобувачів вищої освіти.

Вклад авторів. Волосовець О. П. – концепція та дизайн; Кривопустов С. П. – редагування; Черній О. Ф. – збір матеріалу, написання тексту; Грищенко Н. В. – збір матеріалу; Салтанова С. Д. – аналіз отриманих даних; Кузнецов О. О. – збір матеріалу.

Конфлікт інтересів. Автори свідомо засвідчують відсутність фактичного або потенційного конфлікту інтересів щодо результатів цієї роботи. Всі автори гарантують, що вони не отримували жодних винагород у будь-якій формі, здатних вплинути на результати роботи.

Використання штучного інтелекту. Автори підтверджують, що під час написання чи редагування рукопису не використовувалися технології штучного інтелекту.

Етичні аспекти. При виконанні цього дослідження автори дотримувалися усіх відповідних етичних норм.

У дослідженні не використовувались особисті дані пацієнтів, не залучались тварини.

Джерела фінансування. Зазначене дослідження виконувалося без грантової підтримки. Виконання

дослідження проводилося у рамках виконання НДР кафедри педіатрії № 2 Національного медичного університету імені О. О. Богомольця, Код державної реєстрації 0120U100804.

Література:

1. Frogner K. Prioritizing Child Health: A Comprehensive Analysis of Challenges, Progress, and Future Initiatives. *Health Econ Outcome Res.* 2024;10(1):003. DOI: [https://doi.org/10.35248/2471-268X.24.10\(1\).003](https://doi.org/10.35248/2471-268X.24.10(1).003)
2. Мельничук ЛВ, Годованець ЮД, Кошурба ІВ. Актуальні питання надання допомоги новонародженим у м. Чернівцях. *Неонатологія, хірургія та перинатальна медицина.* 2017;7(1):8-13 DOI: <https://doi.org/10.24061/2413-260.VII.1.23.2017.2>
3. da Silva ACR, da Silva KGS, Costa TT, Dutra Mde O, de Oliveira AB S, et al. The Importance of Preventive Medicine in Reducing Chronic Diseases. *Rev Gest Soc Ambient.* 2023;18(2): e04380. 11p. DOI: <https://doi.org/10.24857/rgsa.v18n2-040>
4. Volosovets O, Vyhovska O, Kryvopustov S, Mozyrska O, Yemets O, Volosovets A, et al. Problems of providing medical care to children of Ukraine as a result of russian aggression. *Child's Health.* 2023;18(3):157-61. DOI: <https://doi.org/10.22141/2224-0551.18.3.2023.1578>
5. Бердник ОВ, Полька НС, Добрянська ОВ, Рудницька ОП, Скочко ТП. Дитяче населення крізь призму громадського здоров'я. Київ; 2019. 200 с.
6. Bohaligah KM, Bohaligah MM, Bohaligah SM. Preventive Strategies for Pediatric Health in Primary Healthcare: A Systematic Review. *Cureus.* 2025;17(2): e78719. DOI: <https://doi.org/10.7759/cureus.78719>. PMID: 40065858; PMCID: PMC11891502.
7. Wyse R. The role of preventive medicine in pediatric care: Building strong foundations for a lifetime of health. *J Preg Neonatal Med.* 2023;7(4):153.
8. 2017 – Національна доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна». Організація Об'єднаних Націй Україна [Інтернет]. 2017[цитовано 2025 Січ 3]. Доступно: <https://ukraine.un.org/uk/49413-2017-nacionalna-dopovid-cili-stalogorozvitku-ukraina>
9. Антипкін ЮГ, Знаменська ТК, Марушко РВ, Дудіна ОА, Лапшин ВФ. Стан медичної допомоги новонародженим в Україні. *Неонатологія, хірургія та перинатальна медицина.* 2020;10(4):5-24. DOI: <https://doi.org/10.24061/2413-4260.X.4.38.2020.1>
10. Iriarte-Roteta A, Lopez-Dicastillo O, Mujika A, Ruiz-Zaldibar C, Hernantes N, Bermejo-Martins E, et al. Nurses' role in health promotion and prevention: A critical interpretive synthesis. *J Clin Nurs.* 2020;29(21-22):3937-49. DOI: <https://doi.org/10.1111/jocn.15441>. PMID: 32757432.
11. Кучин ЮЛ, Власенко ОМ, Кучеренко ІІ, Микитенко ПВ. Індивідуальна освітня траєкторія здобувачів вищої медичної освіти: методичні та технічні аспекти реалізації. *Інноваційна педагогіка.* 2023;56(2):163-9. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/56.2.36>
12. Kuchyn IL, Vlasenko OM, Melnyk VS, Stuchynska NV, Kucherenko II, Mykytenko PV. Simulation training and virtual patients as a component of classroom training of future doctors under COVID-19 conditions. *Wiad Lek.* 2022;75(5 pt 1):1118-23. DOI: <https://doi.org/10.36740/wlek202205112>. PMID: 35758488.
13. Грищенко НВ, Ковальчук ОЛ. Самостійна робота студентів з педіатрії як невідмінна компонента в надбанні компетентностей майбутнього лікаря. *Медицина та фармація: освітні дискурси.* 2025;1:34-40. DOI: <https://doi.org/10.32782/eddiscourses/2025-1-7>
14. Shevtsova TI, Saltanova SD. The student scientific society of the pediatrics department № 2 of the national medical university as a critical component in shaping the future pediatric physician and researcher. *Bulletin of problems in biology and medicine.* 2024;1:310-3. DOI: <https://doi.org/10.29254/2077-4214-2024-1-172-310-318>
15. Virtanen P, Gommers R, Oliphant TE, Haberland M, Reddy T, Cournapeau D, et al. SciPy 1.0: fundamental algorithms for scientific computing in Python. *Nat Methods.* 2020;17(3):261-72. DOI: <https://doi.org/10.1038/s41592-019-0686-2>. Erratum in: *Nat Methods.* 2020 Mar;17(3):352. DOI: <https://doi.org/10.1038/s41592-020-0772-5>. PMID: 32015543; PMCID: PMC7056644.
16. Волосовець ОП, Науменко ОМ, Цимбалюк РС, Кривоустов СП, Грищенко НВ, Мозирська ОВ, та ін. Досвід підготовки та атестації з педіатричних дисциплін здобувачів освіти за спеціальністю 222 «Медицина». *Здоров'я дитини.* 2023;18(6):446-52. DOI: <https://doi.org/10.22141/2224-0551.18.6.2023.1632>
17. Bialek-Dratwa A, Dawid K, Staskiewicz-Bartecka W, Kiciak A, Kowalski O. Baby-Led Weaning vs. Traditional Complementary Feeding-Differences in Feeding Practices Among Polish Children Aged 6-36 Months-A Cross-Sectional Study. *Nutrients.* 2025;17(5):899. DOI: <https://doi.org/10.3390/nu17050899> PMID: 40077769; PMCID: PMC11901614.
18. Severino GR, Cabatic ET, Molina MM. The role of play in children's development. *AJEHD.* 2024;5(1):62-79. DOI: <https://doi.org/10.69566/ajeht.v5i1.100>
19. Presta V, Guarnieri A, Laurenti F, Mazzei S, Arcari ML, Mirandola P, et al. The Impact of Digital Devices on Children's Health: A Systematic Literature Review. *J Funct Morphol Kinesiol.* 2024;9(4):236. DOI: <https://doi.org/10.3390/jfmk9040236>. PMID: 39584889; PMCID: PMC11587142.
20. Tan JSK, Neo JHT, Yao SHW, Loh KM, Kalyanasundaram R, Koe AS, et al. Improving compliance with conducting HEADSS biopsychosocial assessment for adolescents in a paediatric inpatient setting. *BMJ Open Qual.* 2025;14(1): e003000. DOI: <https://doi.org/10.1136/bmjopen-2024-003000>. PMID: 40000093; PMCID: PMC12083294.

EXPERIENCE OF TEACHING THE ELECTIVE DISCIPLINE «BASICS OF HEALTHY CHILD CARE» TO SECOND-YEAR STUDENTS AT THE SECOND (MASTER'S) LEVEL OF HIGHER EDUCATION IN SPECIALTY 222 «MEDICINE»

O. Volosovets, S. Kryvopustov, O. Chernii, N. Grishchenko, S. Saltanova, O. Kuznetsov

**Bogomolets National Medical University Ministry of Health of Ukraine
(Kyiv, Ukraine)**

Summary.

The formation, maintenance, and strengthening of children's health represent one of the primary objectives of the public health system, as childhood constitutes the critical period during which the foundations of lifelong health are established. The emphasis on preventive aspects of pediatric medicine prompted the faculty of the Department of Pediatrics No. 2 at Bogomolets National Medical University (NMU) to develop and implement an elective discipline entitled «Basics of Healthy Child Care» for second-year students pursuing the second (master's) level of higher education in specialty 222 «Medicine.» The article describes the experience of the Department of Pediatrics No. 2 at NMU in developing the curriculum and methodological support for the elective discipline «Basics of Healthy Child Care» and to evaluate its effectiveness based on student feedback. We conducted a voluntary anonymous survey among second-year students of the

